

קישור למילות השיר הנה הנה

מילים אהוד מנור - לחן מתי כספי

אהוד מנור

אהוד מנור (1941-2005), חתן פרס ישראל בתחום הזמר העברי לשנת 1998, מגדולי כותבי השירים העבריים, עסק גם בתרגום וכתובה לתיאטרון ולמופעי בידור.

מנור נולד בשנת 1941 וגדל במושבה בנימינה. רבים משיריו מוקדשים למושבה ולבית הוריו.

לאחר שירותו הצבאי למד באוניברסיטה העברית בירושלים פסיכולוגיה וספרות אנגלית, ומשנת 1962 שימש עורך ומגיש של תוכניות תרבות ומוזיקה ב"קול ישראל".

בקיץ 1968, במלחמת ההתשה, נהרג אחיו יהודה בתעלת סואץ ולזכרו כתב מנור כמה שירים – הידוע בהם הוא "אחי הצעיר יהודה".

בשנת 1970 החל אהוד מנור לעבוד בתיאטרון, כאשר תרגם את מחזמר הרוק האמריקני "שיער". בעקבות ההצלחה הגדולה של "שיער" תרגם מנור עוד עשרות מחזות זמר והצגות שהועלו על הבמה בארץ כמו "קברט", "אחים בדם", "סיפור הפרברים" ו"שיקגו".

בשנות השבעים והשמונים כתב אהוד מנור מילים לשירים לרוב אמני התקופה בתחום הזמר, ושיתף פעולה עם מיטב המלחינים - מתי כספי, נורית הירש, יאיר רוזנבלום ואחרים. שיריו הפכו ללהיטים ונכנסו לקלאסיקה של הזמר העברי, כמו: "אין לי ארץ אחרת", "ללכת שבי אחריך", "ברית עולם", "בשנה הבאה" ועוד ועוד.

עם אשתו עופרה פוקס הקליט מנור את האלבום "שפה משותפת" ובו שניהם שרים משיריו.

ב-1995 זכה אהוד מנור בפרס אקו"ם על מפעל חיים בפזמונאות.

ב-1998, שנת היובל למדינה, זכה אהוד מנור להיות חתן פרס ישראל בתחום הזמר העברי.

ב-2005 החליטה אוניברסיטת בר אילן להעניק למנור תואר דוקטור של כבוד.

בעשרות שנות פעילותו כתב מנור מאות שירים, תרגם וכתב עשרות מחזות ויצירות שונות. השירים בוצעו על ידי טובי הזמרים והפכו לנכסי צאן ברזל בתרבות הישראלית. לצד הכתיבה עסק מנור בהנחייה ובעריכה של תוכניות ב"קול ישראל" והגיש תוכניות בטלוויזיה.

[באתר שירונט מופיעים קרוב ל-600 שירים שכתב אהוד מנור](#)

אהוד מנור קרא למתי כספי "נפש תאומה"

[צפייה בעמוד הבית של מתי כספי הוקדש לאהוד מנור](#)

[האזנה לאלבום "השירים הגדולים" של מתי כספי ואהוד מנור](#)

על השיר:

'הנה הנה' נכתב במקור ב-1975 להזמנת גלי צה"ל לאחר שכספי ומנור זכו בתארי מלחין ופזמונאי השנה בהתאמה. זהו גם השיר היחיד שכתבו הצמד מנור-כספי באותו חדר: מנור מספר כי הם ישבו ביחד בדירתו החדשה שהיתה עדיין ריקה מרהיטים זולת הפסנתר. מתי ישב ליד הפסנתר והתחיל לנגן ומנור מספר שברגע ששמע את הלחן ידע כבר מהן מילות השיר. ההתעניינות של מנור באקורדים מסוימים שמתי השמיע בגיטרה הכתיבו בעצם את נושא השיר: היחסים בין השיר לבין מחבריו.

מתי ביקש שבשיר יהיו המילים: 'נמוך', 'עולה', 'פה מינור וכו', כדי שיתאימו למנגינה, וכך אכן היה.

במילותיו של השיר (מאת אהוד מנור) משולבים ביטויים מוזיקליים, כגון "מי במול, פה מינור". מי שיבדוק את התווים של השיר יגלה כי התו המוזכר הוא התו בו כספי מתשמש בנקודת הזמן שבה הוא מושר, וכנ"ל לגבי האקורד. עוד אות ועדות לשיתוף הפעולה הפורה בין הפזמונאי למלחין.

מתי כספי מדבר על השיר ב"[איטרמצו עם אריק" תחל צפיה ב-11:07 דקות](#)

פינת המושגים להקניית השיר:

מה זו מלודיה במוסיקה?

מלודיה (Melody), בעברית לחן, או מנגינה, הם שמות לרצף של צלילים. לפעמים הלחן כתוב בתווים ולפעמים הנגן או המחבר ממציא אותו באלתור, בו-ברגע. למלודיה יתווספו בדרך כלל הרמוניה, שהיא ליווי מתאים, עיבוד מוסיקלי שמעשיר אותה.

מה זה הרמוניה?

הרמוניה הוא מצב שבו מושמעים כמה תווים באותו הזמן, אפילו שניים. צורות ההרמוניה המוכרות במוסיקה הן של מרווחים ואקורדים.

איך התווים מאפשרים לקרוא מוזיקה?

קריאת תווים אינה קלה ולוקח זמן ללמוד אותה. הבה ונכיר את הנפשות הפועלות בעולם התווים המוזיקליים:

חמישה קווים נקראים "חמשה". מיקומו של כל תו שמונח על החמשה קובע את גובהו המוזיקלי. המפתח שבתחילת כל חמשה, בצד השמאלי שלה, משמש כנקודת ייחוס לתווים. הוא אומר מה יהיה גובהו של כל תו.

מה זה קצב במוזיקה?

קצב (Rhythm) הוא מושג שמתאר דברים החוזרים שוב ושוב, במרווחי זמן קבועים או משתנים.

במוסיקה מקיף הקצב את כל יחסי הזמן במוזיקה. מרכיבים מוסיקליים שונים נכללים בו, כמו המְשָׁקֵל (ארגון הפעמות בתיבה המוסיקלית), המְקָצֵב (היחסים שבין אורך, או משך הצלילים שבמנגינה) והמְפָעֵם (מהירות המנגינה, המכונה בשפת המוזיקה "טמפו").

מה זו דינמיקה במוזיקה?

דינמיקה (Dynamics) במוזיקה היא מכלול הסימנים המוזיקליים שנועדו לקבוע את עוצמת הצלילים המנוגנים. הדינמיקה מהווה, למעשה, אוסף של הוראות לגבי חוזקו של הצליל ואופן הנגינה שלו.

מה הוא אקורד?

אקורד הוא צירוף של שלושה צלילים או יותר המנוגנים יחד.

האקורד המז'ורי מורכב מטרצה גדולה, ולאחר מכן טרצה קטנה.

האקורד המז'ורי נחשב ל"אקורד שמח".

האקורד המינורי, מאוד דומה לאקורד המז'ורי, אך סדר הטרצות באקורד המינורי שונה, והוא בדיוק הפוך מן סדר הטרצות של האקורד המז'ורי; קודם באה טרצה קטנה, ולאחר מכן גדולה. האקורד המינורי נחשב ל"אקורד עצוב".

ניתן לשיר עם התלמידים אקורדים מז'וריים ומינוריים מפורקים.

לדוגמה:

המורה מנגנת דו- מי-סול, הילדים שרים דו-מ-ז'ור

המורה מנגנת דו- מי-במול-סול, הילדים שרים דו-מי-נור, וכן הלאה...

הצעות לפעילות בכיתה:

- נקרא את המילים של השיר.
- נדון בשאלות:

כמה בתים יש בשיר? על מה מדובר בכל בית בשיר? (מנגינה, שנה, אהבה)

איפה פוגשים את המשורר עצמו? (בפזמון)

- נתחלק לארבע קבוצות וכל קבוצה תתמקד בבית מתוך השיר.
- נמצא מילים המתארות את מנגינה, שנה, אהבה ונבנה תבנית משותפת.

פזמון	בית ד'	בית ג'	בית ב'	בית א'
	מנגינה	האהבה	השנה	מנגינה
עולה				
בורחת	אהבה	מתחילה	מתחילה	מתחילה
עפה	השתנה	מבטיחה	זוחלת	גודלת
שוכחת	נשאה עינה	טובה	אומרת שלום	מחפשת
מתחצפת	נאלמה	יפה	ממהרת	
עונה		קטנה		
		גדולה		

- באיזה בית מופיע הפועל בזמן עבר? (בבית האחרון)
- נשלים משפט: "המילים בשיר גורמות לתחושה של....." (שמחה, עצב, שעשוע, משחק תופסת, דמיון, געגוע ...)
- האם נצליח לחבר בית נוסף לשיר?
- איזה מנגינה צפויה להיות בשיר מבחינת הקצב, מקצב? אופי המנגינה?
- נדקלם את מילות השיר ונצייר קו מלודי לפי הבית הראשון בו אנו פוגשים צלילים ותווים - "מי במול - לה במול - פה מינור". מה יקרא לקו במילים "והנה היא עולה, עולה"?

- נאזין לנגינתה של מורה (בית ופזמון) ונשווה בין הקו המלוּדי שבשיר לבין הקו המלוּדי שציירנו .
- המורה תנגן אקורד ראשון ממנו מתחיל השיר (Cm). איזה אקורד דו הוא? מז'ורי או מינורי? איזה עוד אקורד מינורי פוגשים בשיר? מה דעתכם, למה בשיר הזה מתי כספי משתמש באקורדים "עצובים"?
- נאזין למנגינה בבית השלישי ונמצא שינוי במנגינה במילים "והיא אינה" (הצלילים עולים בהדרגה כל עוד שהמילים חוזרות על עצמן שלוש פעמים ובסופו של דבר המנגינה מגיעה למי של אוקטבה השנייה ממנה מתחיל הפזמון - הרגשה של עזיבה, פרידה, התרחקות...)
- נאזין לביצועים שונים של השיר ונשווה ביניהם.
[מתי כספי - הנה הנה](#)
[מתי כספי והרכב קולי - הנה הנה](#)
- בקטע הבא נתמקד בהאזנה להמשך המוזיקה בסוף השיר. מתי כספי מאלתר. (אלתור ווקלי)

אלתור (בלועזית: אימפרוביזציה) הוא הפעולה של יצירת דבר חדש ושונה במשך תקופת זמן מסוימת ללא תכנון מקדים.

מקור השם "אלתור" בעברית הוא חיבור של אל (על) ואתר בארמית, כלומר: "על המקום".

דוגמה מצוינת לאלתור אפשר למצוא במוזיקת הג'אז. רוב המוזיקה בג'אז אינה כתובה אלא מאולתרת, ולכן גם בג'אז ההרכבים קטנים יותר (על מנת שתתאפשר אינטראקציה בין הנגנים), כשכל נגן מקבל פרק זמן מסוים שבו ניתן לו חופש לנגן את רעיונותיו המוזיקליים כששאר הנגנים מלווים אותו.

[מתי כספי והתזמורת הפלהרמונית - הנה הנה](#)

- המורה תנגן אקורדים של השיר והילדים יאלתרו לפי הסדר: ימציאו צלילים, העברות, מילים משונות וקולות גוף.